

A Zuglói Filharmónia koncertjéről

A Zuglói Filharmónia, ez az egykori „István Zenekarból” kibontakozott, immár 63. évében járó együttes a mostani évadban három, egyenként négyrészes koncertsorozatot bocsátott útjára.

Gaudeamus bérlet a Zeneakadémián

Ennek a sorozatnak harmadik délutánján, 2017. január 21-én *Rossini, Bottesini és Haydn* műveiből összeállított műsort szólaltatott meg a zömmel fiatalokból álló együttes, *Medveczky Ádám* vezényletével.

A megszólaltatott művek, keletkezési idejük szerint, talán 90 évet fognak át: a koncertet záró Haydn-mű, a Nelson mise 1798-ban íródott, a nyitódarab, Rossini *Olasz nő Algírban* nyitánya 1813-ból való; Giovanni Bottesini pedig, a két középső, szóló nagybőgőre és zenekarra komponált darab szerzője, 1889-ben halt meg. Koruk szerint tehát a műsorszámok nem állnak távol egymástól, világuk azonban nagyon is különböző, egyetlen koncert keretében történő megszólaltatásuk éppen ezért sokoldalú képet ad a koncert egyik főszereplőjéről, a zenekarról. Mondhatjuk ezt annak ellenére, hogy a Rossini-nyitányt kivéve kísérő szerepben kellett helytállniuk.

A Rossini-nyitány előadása igazi, a legmagasabb fokú örömméltánként hatott. A szellemes és virtuóz, sokszínű, szolisztikus effektusokban gazdag tétel előadásában a karmester és a fiatal hangszeresek mélységes egymásra hangoltsága mutatkozott meg, olyan fokon, hogy jóllehet közönség előtt játszottak, látnivaló volt, ez alapvetően az *ő játékuk*. A fiatalok érett muzsikálást nyújtottak, az évei szerint idős karmester pedig fiatalokat megszégyenítő lendülettel és játékosággal vetette bele magát (miközben persze inspirálta és kézben tartotta) a közös játékba.

Giovanni Bottesini, zeneszerző, karmester, előadóművész – amint a hangverseny tartalmában és küllemében egyaránt igényes (ám a szöveg szerzőjét névtelenségben hagyó) műsorfüzete is említi, „a nagybőgő Paganinije” –, a maga korában három kontinensen ismert és elismert muzsikus, a számára adatott 68 életév alatt mindhárom területen jelentős életművet alkotott (nagybőgő-kompozíciói mellett sok egyebet, például 13 operát is írt). Mégis, évtizedekre feledésbe merült; mint a koncert szólístájának egy korábbi nyilatkozatában olvassuk: *nem volt*, aki eljátszsa darabjait. A nagybőgő azonban egy idő után kilépett kizárólagos basszushangszer-szerepköréből, így Bottesini művészete is kiléphetett a kottapapírosról, hogy újra hallhatóvá váljon. Izgalmas kompozíciós és előadói feladat egy eredendően nehézkes, nagy ujj-távolságokban skálázó és viszonylag halk hangú hangszeret kiemelni a zenekarból, mintegy föléje emelni, sőt, fölemelni: éneklő dallamokat, drámai kitöréseket, virtuóz meneteket bízni rá, megvalósítani vele és általa; előadói feladat

a zenekarnak is úgy megszólaltatni a maga játszanivalóját, hogy ne fedje a szólistát. Ezen a koncerten szólista, karmester és zenekar egyaránt helytállt a maga szerepkörében.

A szólista, *Járdányi Gergely*

játékát hallva és látva örömmel konstataálhatjuk, hogy itt és most *van, aki eljátssza* Bottesini darabjait.

A két darab persze ismerős annak is, aki még soha nem hallott Bottesini-szerzeményt. Két fantázia szólalt meg, az egyik Bellini *Normájának* dallama-it szövi koncertdarabbá, hasonló (nem különösebben önálló) nyelvet beszél a zenei kölcsönanyagból nem táplálkozó *Cerrito-fantázia* is, amelynek névadója a zeneszerző kortársa és bizonyára személyes ismerőse, Fanny Cerrito balettművész. Ha fentebb a két fantázia keletkezési idejét csak mintegy terminus ante quem-mel adhattuk meg, ennek oka, hogy az életmű nagy része datálatlan kéziratokban maradt fenn, e művek első kiadása is csak az utóbbi években valósult meg; egyelőre nincs megbízható műjegyzéke sem a szerzőnek. Van tehát még kutatnivaló az olyan elkötelezett Bottesini-kutatók számára, amilyen *Járdányi Gergely* is, aki doktori disszertációját 2010-ben az olasz mesterről írta. – A magyar művészt pedig nem olyan rég egy egészen másik szerepkörében, mint édesapja, *Járdányi Pál* örökségének őrzőjét és krónikását hallhattuk a Pesti Vigadóban.

A koncert második részében Haydn *Nelson-miséje* szólalt meg, a szerző – mint Rajeczky Benjamin említi – „hat nagy misé”-jének egyike, a haydni művészet egyik összegző kompozíciója. Ennek szóloít *Forgó Eszter, Patak Zita, Hajdu András* és *Jekl László* énekelték, közreműködött a *Szent István Király Oratóriumkórus*.

Az előadás egészében méltó volt a zenemű súlyához, komplexitásához – itt nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy nagyrészt fiatalok álltak/ültek a pódiumon (tehát fiatal énekhangok szóltak), akik egy nagy karmester irányítása alatt szereztek katartikus élményt ezen a már estébe hajló délutánon a Zeneakadémia lelkes közönségének.

Köteles György

